ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ УКРНОІВІ
06.11.2026 № 370/2026

МІНЕКОНОМІКИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ОРГАН ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

ДЕРЖАВНА ОРГАНІЗАЦІЯ
«УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОФІС
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙ»

(УКРНОІВІ)

АПЕЛЯЦІЙНА ПАЛАТА

вул. Дмитра Годзенка, 1, м. Київ, 01601, тел.: +380 44 209-27-06, +380 67 501-05-95
e-mail: office@nipo.gov.ua, https://www.nipo.gov.ua , кодзгідноз ЄДРПОУ: 44673629

Р І Ш Е Н Н Я

15 квітня 2026 року

Колегія Апеляційної палати УКРНОІВІ, затверджена розпорядженням голови Апеляційної палати Білоцьким В. В. від 10.10.2025 № Р-АП/198-25, у складі головуючого Чернецької Н. М. та членів колегії Шека О. П., Данилової О. В., за участю секретаря засідання Рябоконя В. А., розглянула заперечення Непийводи Петра Івановича проти рішення від 08.08.2025 про відмову в державній реєстрації винаходу «АМОРТИЗАТОР» за заявкою № a 2023 00191.

Апелянт – Непийвода П.І.
Представник УКРНОІВІ –Рябухін Є.М.

Заперечення апелянта подано на підставі абзацу першого частини першої статті 24 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» (далі – Закон), згідно з яким заявник має право оскаржити рішення за заявкою у судовому порядку або до Апеляційної палати протягом двох місяців від дати одержання рішення НОІВ чи копій матеріалів, затребуваних відповідно до частини третьої статті 16 Закону.

Апелянт не погоджується з рішенням про відмову в державній реєстрації винаходу «АМОРТИЗАТОР» за заявкою № a 2023 00191, прийнятим на тій підставі, що заявлений винахід не відповідає умові патентоздатності, визначеною

частиною першою статті 7 Закону, а саме, заявлений винахід не відповідає умові патентоздатності, установленою статтею 7 Закону: за пунктом 1 формули не є промислово придатним.

Апелянт зазначає, що висновок експертизи (від 08.08.2025 вих. № 15958/ЗА/25) є необгрунтованим і хибним, оскільки базується на некоректному розумінні призначення та принципу роботи амортизатора, і, як наслідок, хибному застосуванні критерію «промислова придатність» щодо винаходу.

Експерт дійшов висновку, що в описі заявленого технічного рішення «не обґрунтовано механізм створення сили, необхідної для повернення штока у вихідне положення», а отже, винахід є промислово непридатним.

Апелянт вважає дане твердження експерта хибним і зазначає, що амортизатор не виконує опорну функцію, і повернення штока у вихідне положення не є його функцією. Його призначення - гасіння коливань та вібрацій кузова і пружин під час руху транспортного засобу, а не для повернення штока у вихідне положення. Тому наявність або відсутність самоповернення штока не може бути критерієм промислової придатності амортизатора.

В усіх амортизаторах, що застосовуються в транспортних засобах, повернення штока у витягнуте положення відбувається за рахунок випрямлення стиснутих опорних пружин, для чого вони і призначені. В описі даного винаходу вказано, що винахід застосовується в транспортних засобах як амортизатор.

Наведений експертом рівень техніки апелянт також вважає некоректним, оскільки він стосується інших видів амортизаторів, однотрубних, які працюють за іншим принципом, ніж заявлений пристрій. В однотрубних амортизаторах відбувається підняття штока стисненим газом (азотом), що знаходиться в компенсаційній камері під тиском, яка призначена для компенсації об’єму, що зменшується через входження штоку в циліндр амортизатора. Але це підняття також є лише додатковою функцією амортизатора, що фактично є пневмопружиною незначної жорсткості, що додається до опорних пружин транспортного засобу.

В двотрубних амортизаторах немає повернення штока у вихідне положення за рахунок тиску в амортизаторі. Заявлений амортизатор використовує гідропневматичне демпфування з повітряною порожниною в пустотілому штоку як елемент регульованого дроселювання для створення демпферної сили, а не як пружинний елемент.

Тому порівняння заявленого амортизатора з наведеними у висновку амортизаторами рівня техніки апелянт вважає некоректним.

Враховуючи наведене, апелянт просить скасувати рішення від 08.08.2025 про відмову в державній реєстрації винаходу «АМОРТИЗАТОР» за заявкою № а 2023 00191 та повернути заявку на повторну експертизу.

За результатами кваліфікаційної експертизи, проведеної з урахуванням змін і додаткових матеріалів (формула винаходу від 23.04.2025 № 25/ЗА/Вх№3890,

опис від 30.06.2025 № 25/ЗА/Вх6457 та креслення від 31.05.2026 № 24/ЗА/Вх№6145), поданих апелянтом у відповідь на попередній висновок кваліфікаційної експертизи (від 17.03.2025 № 5244/ЗА/25), встановлено, що заявлений винахід не відповідає умові патентоздатності, визначеної для нього частиною першою статті 7 Закону, а саме: за пунктом 1 формули не є промислово придатним, про що апелянту направлено рішення про відмову в державній реєстрації винаходу від 08.08.2025 № 15961/ЗА/25.

Експертиза проводилась відповідно до Закону та встановлених на його основі Правил складання, подання та проведення експертизи заявки на винахід і заявки на корисну модель, затверджених наказом Міністерства економіки України від 09.09.2024 № 23301, що зареєстрований в Міністерстві юстиції 18.09.2024 за № 1411/42756 (далі – Правила).

Під час підготовки висновку експертизи до уваги були взяті:

відповідь заявника №25/ЗА/Вх№3890 від 23.04.2025 (далі – лист-відповідь) на попередній висновок кваліфікаційної експертизи №5244/ЗА/25 від 17.03.2025, зі зміненими матеріалами заявки, зокрема описом, формулою та рефератом.

Додатково, листом №25/ЗА/Вх№6457 від 30.06.2025 заявником надіслано ще одну редакцію опису, яка, на його думку, повніше розкриває роботу винаходу.

З урахуванням зазначеного, аналіз заявки було проведено на основі формули винаходу (1 арк.), поданої листом №25/ЗА/Вх№3890 від 23.04.2025; опису (3 арк.) згідно з листом №25/ЗА/Вх№6457 від 30.06.2025 та креслення (1 арк.), поданого листом №24/ЗА/Вх№6145 від 31.05.2024.

За результатами перевірки експертизою формули винаходу із врахуванням опису винаходу на відповідність вимогам, визначеним частинами четвертою, сьомою та восьмою статті 12 Закону, відповідно до пунктів 1-4 глави 3 розділу ІІ, пунктів 1-29 глави 5 розділу ІІІ та пунктів 1-7 глави 8 розділу VI Правил, було встановлено наступне.

Заявником подано технічне рішення, реалізація якого базується на комбінації клапанів у частинах штока та поршня, а також змінному діаметрі внутрішньої частини циліндра, що має забезпечити комплексне демпфірування в різних зонах ходу амортизатора.

У новій редакції опису технічний результат формулюється як мінімізація коливань, вібрацій та ударів транспортного засобу за рахунок позиційно чутливої демпферної сили, що генерується шляхом дроселювання гідравлічної рідини та повітря.

Експертиза у висновку також наводить приклади аналогічних амортизаторів, що функціонують за принципом поєднання гідравлічного та пневматичного демпфірування, і які відомі фахівцю у галузі (зокрема, документи US 3360086 A від 26.12.1967 [1] (фіг. 2), US 2819064 A від 07.01.1958 [2] або документ, що вказаний заявником, US 2774446 A від 18.12.1956 [3]) і багато інших.

В результаті аналізу цих документів експертиза вважає, що амортизатори подібного типу забезпечують реверс за рахунок тиску стисненого повітря. Тобто саме стиснене повітря повертає шток із поршнем в робоче положення (незалежно від конструкції підвіски транспортного засобу тощо).

У матеріалах заявленого винаходу заявником описано клапан, який регулює вільний обмін повітрям, що ставить під сумнів наявність достатньої сили для повернення штока із поршнем. Відповідно, у описі відсутні дані про засоби, що забезпечують зворотний рух робочого органу (штока).

Заявник пояснив, що винахід має працювати у комплексі з пружинами підвіски транспортного засобу. Однак така взаємодія не була розкрита в первинно поданих матеріалах і не випливає з формули. До того ж, навіть у цьому випадку демпфуюча функція, що має забезпечуватись елементами пристрою, фактично передається на зовнішні елементи (пружини), що суперечить суті заявленого технічного рішення.

При перевірці промислової придатності винаходу експертом встановлено, що у матеріалах заявки відсутні приклади здійснення винаходу, які підтверджували б можливість досягнення заявленого призначення. Зокрема, не вказано, яким чином при заявленій конструкції забезпечується зворотний хід штока із поршнем без наявності стисненого повітря у камері амортизатора «над» плаваючим поршнем.

В описі йдеться про вирівнювання тиску до атмосферного, після чого починається зворотне дроселювання. Проте подібне вирівнювання тиску не створює сили, достатньої для переміщення поршня проти гідравлічного опору.

У результаті функція амортизації не може бути реалізована повною мірою лише конструктивними елементами заявленого пристрою. Крім того, із рівня техніки та матеріалів заявки невідомо, як виконати клапан так, що він «уможливлював дроселювання повітря для створення демпферної сили» без застосування зовнішніх елементів (пружин тощо), як про це зазначено у формулі.

З урахуванням вищезазначеного експертиза дійшла висновку про те, що:

- принцип, що покладений в основу створення винаходу, не дозволяє системі (амортизатору) працювати циклічно без зовнішніх сил;

- опис не містить достовірних відомостей, які дозволили б фахівцеві реалізувати заявлений пристрій у тому вигляді, як він сформульований у формулі (в тому числі, через застосування ознаки формули «клапан, який уможливлює дроселювання повітря для створення демпферної сили», оскільки зовнішні елементи, що можуть сприяти зміні положення штоку і, як наслідок, зворотній подачі (входу) повітря – відсутні в конструкції амортизатора);

- фізичні закони (збереження енергії тощо) не підтверджують роботу системи в заявленому у формулі вигляді.

Тому, за результатами кваліфікаційної експертизи заявки зроблений висновок про те, що заявлений у формулі винахід за заявкою № а 2023 00191 є таким, що не відповідає умові патентоздатності «промислова придатність».

Пунктом 1 глави 3 розділу ІІ Регламенту Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності, затвердженого наказом Міністерства економіки України від 23.11.2023 № 17768 (далі – Регламент), встановлено, що розгляд заперечення по суті передбачає встановлення наявності або відсутності підстав для скасування рішення НОІВ щодо заявки, за якою подано заперечення, у межах мотивів, викладених у запереченні чи під час його розгляду, та на підставі зібраних у справі за запереченням матеріалів.

Відповідно до пунктів 11 і 12 глави 3 розділу ІІ Регламенту колегія Апеляційної палати з метою з'ясування обставин, якими обґрунтовуються вимоги апелянта та які необхідно встановити для прийняття рішення, з'ясувала обставини, на які посилається апелянт як на підставу своїх вимог і заперечень, та перевірила їх доказами, що містилися у запереченні (вх. № 8276-09/2025 від 06.10.2025), копіях матеріалів заявки № a 2023 00191, та встановила таке.

За результатами розгляду матеріалів справи, керуючись частиною восьмою статті 7 Закону та відповідно до глави 19 розділу VI Правил колегія Апеляційної палати встановила таке.

Відповідно до частини першої статті 7 Закону винахід відповідає умовам патентоздатності, якщо він є новим, має винахідницький рівень та є промислово придатним.

Винахід (корисна модель) визнається промислово придатним, якщо його може бути використано у промисловості або в іншій сфері діяльності (частина 8 статті 7 Закону).

Для підтвердження можливості такого використання в заявці повинні бути зазначені, зокрема:

- відомості про призначення об'єкта винаходу (корисної моделі) з можливістю реалізації цього призначення при здійсненні винаходу (корисної моделі) за кожним пунктом формули, якщо це явно не випливає з назви винаходу (корисної моделі) або з його (її) суті;

- відомості, достатні для того, щоб фахівець міг здійснити винахід (корисну модель) у тому вигляді як його (її) охарактеризовано в кожному пункті формули, зокрема, опис засобів та/або методів, за допомогою яких можливе здійснення винаходу (корисної моделі), при цьому допускається заміна таких відомостей посиланням на джерело інформації, що містить їх і яке стало загальнодоступним до дати подання заявки, а якщо заявлено пріоритет, до дати її пріоритету. Якщо для фахівця можливість здійснення винаходу (корисної моделі) очевидно випливає з його (її) суті, наводити такі відомості не потрібно;

- приклади здійснення винаходу (корисної моделі) із зазначенням достовірних даних, зокрема експериментальних, які підтверджують можливість реалізації вказаного в матеріалах заявки призначення винаходу (корисної моделі).

Винахід (корисна модель) не визнається промислово придатним (придатною), якщо його (її) не може бути здійснено, зокрема, через те, що він

(вона) суперечить визнаному закону природи чи базується на припущеннях, гіпотезах тощо.

Колегія Апеляційної палати в результаті аналізу матеріалів заявки встановила, що винахід відноситься до машинобудування і стосується пристроїв, призначених для захисту транспортних засобів від коливань, вібрацій та ударів.

Задачею даного винаходу є зменшення коливань, вібрацій та ударів транспортних засобів шляхом створення контрольованої демпферної сили та змінної демпферної сили, чутливої до положення.

При незначних нерівностях дорожнього покриття даний амортизатор дозволяє опорним пружинам поглинати такі нерівності так як демпферна сила в середньому положенні поршня. А при наїзді на значні дорожні нерівності даний амортизатор своєю збільшеною демпферною силою в крайніх положеннях поршня утримує опорні пружини від значних та частих коливань.

Технічний результат досягається шляхом мінімізації коливань, вібрацій та ударів транспортного засобу за рахунок позиційно чутливої демпферної сили, що генерується шляхом дроселювання гідравлічної рідини та повітря.

Як зазначив експерт, в фазі відбою повітря з пустотілого штока дроселюється через клапан, після чого відбувається «зворотне дроселювання».

На думку експерта вказане положення не супроводжується належним технічним обґрунтуванням щодо механізму створення сили, необхідної для повернення штоку із поршнем у вихідне положення, особливо за відсутності стисненого повітря в камері.

У остаточному висновку експертом зазначено, що застосування в описі ознаки «клапан, який уможливлює дроселювання повітря для створення демпферної сили» не дозволяє реалізувати заявлений пристрій у тому вигляді, як він сформульований у формулі, в тому числі через зовнішні елементи, що можуть сприяти зміні положення штоку і, як наслідок, зворотній подачі (входу) повітря, які відсутні в конструкції амортизатора.

Як пояснив апелянт на засіданні, застосовується загальновідомий клапан за його відомим призначенням - для впускання та випускання повітря. Наявність клапану дозволяє збільшити хід самого поршня з одного боку та зробити його хід плавнішим та більш контрольованим з іншого боку. Це відбувається не за рахунок впливу на клапан, а завдяки його наявності в конструкції амортизатора.

Тобто, саме наявність клапану дозволяє збільшити хід поршня з одного боку, а з іншого зробити його хід плавнішим та більш контрольованим. Водночас повернення штока у витягнуте положення відбувається за рахунок випрямлення стиснутих опорних пружин транспортного засобу, для чого вони і призначені. В описі даного винаходу вказано, що винахід застосовується в транспортних засобах як амортизатор, що очевидно передбачає та охоплює таке втілення та реалізацію.

Враховуючи наведене вище, колегія Апеляційної палати дійшла висновку,

що при проведенні експертизи заявленого винаходу не повною мірою досліджено питання його промислової придатності.

На підставі вищезазначеного колегія Апеляційної палати вважає остаточний висновок за результатами кваліфікаційної експертизи недостатньо обґрунтованим, а рішення від 08.08.2025 про відмову в державній реєстрації винаходу «АМОРТИЗАТОР» за заявкою № a 2023 00191 неправомірним.

За результатами розгляду заперечення, на підставі Закону України «Про охорону прав на винаході і корисні моделі», керуючись Регламентом Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності, затвердженим наказом Міністерства економіки України від 23.11.2023 № 17768, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 04.01.2024 за № 21/41366, колегія Апеляційної палати

в и р і ш и л а:

1. Заперечення Непийводи Петра Івановича задовольнити.
2. Рішення УКРНОІВІ від 08.08.2025 про відмову в державній реєстрації винаходу «АМОРТИЗАТОР» за заявкою № a 2023 00191 скасувати.
3. Повернути заявку № a 2023 00191 на кваліфікаційну експертизу.

Рішення Апеляційної палати набирає чинності з дати його затвердження наказом Державної організації «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій» та може бути оскаржено в судовому порядку протягом двох місяців від дати його одержання.

Збір, сплачений за подання заперечення, підлягає поверненню в порядку та у розмірі, встановленому законодавством.

Головуючий колегії Н. М. Чернецька
Члени колегії О. В. Данилова
О. П. Шека

44673629 - УКРНОІВІ
№Ріш-АП/143-26 від
06.11.2026
КЕП (Підписання проєкту):
Чернецька Н. М. 06.11.2026 13:51
04AF212836405D990400
00003A4C3D00909FED00

44673629 - УКРНОІВІ
№Ріш-АП/143-26 від
06.11.2026
КЕП (Підписання проєкту):
Шека О. П. 06.11.2026 13:49
04AF212836405D990400
00001D4C3D00DE9EED00

44673629 - УКРНОІВІ
№Ріш-АП/143-26 від
06.11.2026
КЕП (Підписання проєкту):
Данилова О. В. 06.11.2026 13:47
04AF212836405D990400
000088673D000659EE00